

Nr 11

Försvarsutskottets betänkande med anledning av motion om ekonomisk gottgörelse åt Alf Oderstig.

I motionen 1972:442 av herrar Börjesson i Falköping och Fågelsbo (c) har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t föreslår att Alf Oderstig, Karlsgatan 1, 730 61 Virsbo, erhåller ekonomisk gottgörelse enligt nedanstående:

a) ersättning för förlorad arbetsförtjänst, 335 600 kr. (beräknat från den 30.10.1956),

b) ersättning för sveda och värk, sjukvårdskostnader m. m., 125 000 kr.,

c) förhöjd livränta från den 1.1.1972 t. o. m. den 23.4.1992 med 21 864 kr. med avdrag för vad som uppbärs i förtidspension (livräntan skall beräknas efter 1972 års penningvärde),

d) erhållande av ATP-poäng motsvarande vad som skulle ha uppnåtts om förvärvsverksamheten inte avbrutits på grund av olyckan.

Bakgrund

Under övningsflygning med värnpliktiga som passagerare störtade den 30 oktober 1956 ett tvåmotorigt transportflygplan av typ Tp 83 (Pembroke) strax efter start från Västmanlands flygflottilj (F 1) i Västerås. Besättningen (tre man) och fyra av de åtta passagerarna omkom.

Enligt haverikommissionens rapport hade flygplanets vänstra motor på ca 200 meters höjd havererat och börjat brinna. Motorhaveriet hade med största sannolikhet orsakats av utmattningsbrott i huvudvevstakens kolvtappsöglä. Kommissionen kunde inte fastslå om det hade varit läraren eller den övade värnpliktige förste fältflygaren, född år 1927, som förde flygplanet vid olyckstillfället.

Alf Oderstig tillhörde de värnpliktiga som följde med flygplanet som passagerare enligt egen önskan. Han ådrog sig skador för vilka han bedömdes vara berättigad till ersättning enligt militärsättningsförordningen (SFS 1950:261). Sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring utgick från militärtjänstgöringens slut t. o. m. februari 1958.

Oderstig är född den 23 april 1925. Han är gift sedan år 1947 och har inga barn. Före skadan var Oderstig bussförman till yrket. Enligt invaliditetsintyg till riksförsäkringsverket består skadesviterna främst av förlamning i högra armen på grund av nervskada. Genom skilda beslut har Oderstig tillerkänts livränta enligt militärsättningsförordningen för olika tider efter en invaliditetsgrad av 66 2/3 procent. Invaliditetsbedömningen har skett efter samråd med sakkunniga läkare. Genom beslut

år 1962 bestämdes livränta för framtiden efter nämnda invaliditetsgrad.

Ett beslut av riks försäkringsanstalten år 1958 överklagades hos försäkringsrådet. Oderstig yrkade då att invaliditetsgraden skulle bedömas till 75 procent. Försäkringsrådet fann emellertid inte skäl att ändra bedömningen av invaliditetsgraden.

Den livränta som nu utgår enligt militärsättningsförordningen är värdesäkrad och utgör vid nuvarande basbelopp (7 100) 911 kr. för månad.

Utskottet

För den skada som har drabbat Oderstig uppbär han en månatlig livränta som utgår enligt militärsättningsförordningen. Oavsett inträdd preskription torde inte föreligga skyldighet för staten att utge ersättning härutöver.

Bestämmelserna i kungörelsen om särskilt olycksfallsskydd för värnpliktiga m. fl. (SFS 1969:761) skall tillämpas på skador som har inträffat under år 1969 och senare. De är alltså inte tillämpliga i Oderstigs fall.

I motionen framhålls att Oderstig förutom övriga bestående skador har varaktiga reumatiska smärtor som ger sig mer och mer till känna. Enligt vad utskottet har inhämtat har Oderstig under åren 1969–1971 varit sjukskriven i två omgångar år 1969 för besvär från ländryggen och från halsryggen. Oderstig har under åren 1968, 1969 och 1971 blivit underrättad av riks försäkringsverket och av försäkringskassan i Surahammar om möjligheten att söka allmän pension (förtidspension). Någon sådan ansökan har han dock inte lämnat. Han har heller inte sökt få en omprövning av sin livränta med anledning av ökande besvär.

Utskottet har vidare inhämtat att den ersättning som skulle ha kunnat komma i fråga om en ersättningskyldighet för staten hade förelegat torde uppgå till väsentligt lägre belopp än de som anges i motionen.

Vid övervägande om staten oavsett ersättningskyldighet bör ge Oderstig en särskild ekonomisk gottgörelse har utskottet fäst vikt vid den praxis som tillämpas av Kungl. Maj:t vid avgörande av ansökningar om ersättning ex gratia. Med beaktande även av att Oderstig har möjlighet att få invaliditetsgraden omprövad och att söka förtidspension anser sig utskottet inte böra tillstyrka någon särskild ekonomisk gottgörelse åt Oderstig.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1972:442.

Stockholm den 21 mars 1972

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustavsson i Eskilstuna (s), fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Pettersson i Kvänum (c), Häll (s), Öhvall (fp), Brännström (s), Glimnér (c), Gustavsson i Nässjö (s), Gernandt (c), Karl Bengtsson i Varberg (fp), Oskarson (m) och Runesson (s).

